

OVERSIGT

Iværksatte initiativer på arbejdsmiljø- og arbejdsskadeområdet

13-06-2018

J.nr. 2018 - 2338

CAL
JDLM

Beskæftigelsesministeren nedsatte i sommeren 2017 efter aftale med arbejdsmiljøforligskredsen et ekspertudvalg om udredning af arbejdsmiljøindsatsen, som er i gang med en ambitiøs gentænkning af den samlede arbejdsmiljøindsats. Ekspertudvalget afrapporterer i september 2018.

Udover ekspertudvalget er der igangsat en lang række andre initiativer på arbejdsmiljøområdet, som skal sikre, at danskerne trygt kan gå på arbejde, og at der bliver taget hånd om de mennesker, som får en arbejdsskade.

Ny tilsynsmetode i byggeriet

Beskæftigelsesministeren har i september 2017 med opbakning fra arbejdsmiljøforligskredsen, Dansk Byggeri og BAT-Kartellet iværksat en indsats i byggeriet, som skal medvirke til at få antallet af arbejdsulykker til at falde og reducere den fysiske overbelastning i branchen.

Indsatsen indebærer, at tilsynsmetoden i byggeriet den 1. november 2017 blev ændret og nu i højere grad er tilpasset byggeriets særlige kompleksitet med mange skiftende arbejdssteder og flere forskellige aktører på byggepladsen. Arbejdstilsynet kommer uanmeldt på byggepladserne og afdækker arbejdsmiljøproblemer på hele byggepladsen – og ikke kun på den enkelte virksomhed. Det vil sige, at der både er fokus på de rammer, der er sat af byggeledelsen, projekterende og bygherrer, og på arbejdsmiljøproblemer i den enkelte virksomhed. Derudover går Arbejdstilsynet i højere grad i dialog med virksomhederne, byggeledelsen, projekterende og bygherren om planlægning og samarbejde for at forebygge ulykker og nedslidning.

Erfaringerne med den nye tilsynsmetode er positive. Med den nye metode finder Arbejdstilsynet materielle arbejdsmiljøproblemer på næsten halvdelen af de besøgte bygge- og anlægsvirksomheder. Ved det risikobaserede tilsyn var det kun tilfældet ved ca. 13 pct. af besøgene. Samtidig er antallet af gange, hvor en tilsynsførende kører forgæves, faldet betydeligt.

Den nye tilsynsmetode er i første omgang et forsøg. Når ekspertudvalgets anbefalinger foreligger, skal der tages stilling til en permanent tilsynsmetode i byggeriet.

Arbejdsgruppen om asbest

I foråret 2017 blev der nedsat en arbejdsgruppe om asbest. Arbejdsgruppen har i maj 2018 afleveret 20 anbefalinger, som der er enighed om.

Anbefalingerne er inddelt i fire emner:

- Styrkelse af forundersøgelserne i byggeriet
- Klarhed om roller og pligter
- Fælles kommunikationsindsats om asbest
- Øvrige forslag til initiativer

Det er forventningen, at anbefalingerne vil medvirke til, at antallet af beskæftigede, der udsættes for asbest, vil falde. Derfor er det også ambitionen at opnå enighed om en politisk aftale om anbefalingerne.

Regelkampagnen for bedre arbejdsmiljøregler

Der har i foråret 2018 kørt en kampagne for bedre arbejdsmiljøregler, der skal være med til at forbedre de danske regler om arbejdsmiljø. I kampagnen har borgere, virksomheder og organisationer haft mulighed for at komme med forslag til, hvordan arbejdsmiljøregler kan forbedres. Kampagnen er afsluttet 1. juni 2018, og de mange modtagne forslag er ved at blive gennemgået.

Større åbenhed om dødsulykker

Der er skabt større åbenhed om de tragiske ulykker, hvor en person mister livet på sit arbejde. Det sker ved, at Arbejdstilsynet nu offentliggør en kort nyhed umiddelbart efter, at der er sket en dødsulykke i forbindelse med et arbejde. Nyheden indeholder dels fakta om ulykken, dels information om forebyggende foranstaltninger.

Derudover udveksler Arbejdstilsynet og AES fremadrettet data mere systematisk, sådan at Arbejdstilsynet kan vurdere, om alvorlige arbejdsulykker, der udvikler sig til dødsulykker, skal registreres på Arbejdstilsynets barometer over dødsulykker.

Justering af samarbejdscirkulære ml. Arbejdstilsynet og politiet

Samarbejdscirkulæret mellem Arbejdstilsynet og politiet blev justeret i september 2017. Cirkulæret blev revideret som følge af drøftelserne på et samråd i Beskæftigelsesudvalget i maj 2016 om dødsulykker i trafikken.

Beskæftigelsesudvalget har efterfølgende efterspurgt yderligere konkrete ændringer i cirkulæret. De foreslåede ændringer drøftes mellem Beskæftigelsesministeriet/Arbejdstilsynet og Justitsministeriet/Rigspolitiet med henblik på at foretage yderligere justering af cirkulæret.

Ændring af Arbejdstilsynets praksis i dødsulykker med nærtstående

Siden 1. januar 2016 har Arbejdstilsynet i sager om grove arbejdsmiljøovertrædelser, hvor nærtstående er kommet til skade eller afgang ved døden, taget stilling til, om der kunne gøres et strafferetligt ansvar gældende mod arbejdsgiveren enten i form af et tiltalefrafald eller, hvis betingelserne herfor ikke var opfyldt, en bøde. Et tiltalefrafald udgør en strafferetlig sanktion, som indebærer, at der bliver placeret et strafferetligt ansvar, idet gerningsmanden anses for skyldig.

Beskæftigelsesministeren har i april 2018 på baggrund af drøftelser med Folketingets partier besluttet at ændre praksis, så Arbejdstilsynet nu indstiller til politiet, at

der gøres et strafferetligt ansvar gældende i sagen uden at forholde sig til muligheden for at meddele et tiltalefrafald. Det vil i sidste ende være op til politiet og anklagemyndigheden at beslutte, om sagen henlægges, om påtale i sagen opgives, eller om der søges placeret et strafferetligt ansvar i sagen i form af et tiltalefrafald eller en bøde.

Social dumping

Regeringen har med finanslovsaftalerne prioriteret en indsats for at sikre ordnede forhold på det danske arbejdsmarked også i forhold til udenlandske virksomheder og deres ansatte. Det er bl.a. sikret via den fælles myndighedsindsats mellem Arbejdstilsynet, skattemyndighederne og politiet, hvor myndighederne håndhæver danske regler, herunder arbejdsmiljøet for udenlandske ansatte.

Epoxy

Arbejdsmiljøforligskredsen har tiltrådt en række anbefalinger fra Arbejdsmiljørådet på epoxy-området, som skal medvirke til forebyggelse af sygdomme relateret til arbejde med epoxy og isocyanater. Anbefalingerne skal dermed være med til at gøre det mere sikkert for ansatte at arbejde med epoxy og isocyanater. Den seneste status viser, at der er fremdrift i anbefalingerne, og at flere af initiativerne allerede er gennemført eller er tæt på at være gennemført.

Smiley-eftersyn

Beskæftigelsesministeren har sammen med arbejdsmiljøforligskredsen besluttet at justere smileyordningen på arbejdsmiljøområdet. Arbejdstilsynets eftersyn af ordningen har vist, at ordningen giver en overordnet indikation på, hvordan arbejdsmiljøet er på en virksomhed, men der er også plads til forbedringer. Ordningen vil derfor pr. 1. juli 2018 blive justeret således, at fx varigheden af den grønne smiley forkortes fra 5 år til 3 år, og at virksomheder med en grøn smiley kan udtages til et nyt risikobaseret tilsyn, hvis Arbejdstilsynet har en konkret indikation på, at der er arbejdsmiljøproblemer på virksomheden, fx ved en klage eller ulykke.

Kampagne for anmeldelse af arbejdsulykker

Den 1. marts blev kampagnen ”Gør det nu - anmeld ulykker” lanceret. Kampagnen kører i hele 2018 med yderligere to delkampagner, der lanceres i hhv. juni og september 2018.

Kampagnen har to centrale budskaber:

1. ”Sådan anmelder du en arbejdsulykke”. Her præsenteres information om det nye anmeldesystem EASY
2. ”Det er vigtigt at anmelde en arbejdsulykke”. Her formidles viden om anmeldereglerne, fx hvornår en anmeldepligtig ulykke har fundet sted, og at arbejdsgiveren har pligt til at anmelde.

Arbejdsmiljørådet har hovedansvaret for kampagnen, som er udviklet i et tæt samarbejde med Arbejdstilsynet. De fem Branchefællesskaber for Arbejdsmiljø, Videnscenter for Arbejdsmiljø (VFA) og Arbejdsmarkedets Erhvervssikring (AES) indgår i projektgruppen for kampagnen, der gennemføres i et tværgående samarbejde for at sikre bred opbakning fra parterne og en større gennemslagskraft.

Brandfolks arbejdsmiljø

Forskningsprojekterne Epibrand og Biobrand har dels kortlagt danske brandfolks eventuelle øgede risiko for specifikke kræftformer og dels målt danske brandfolks udsættelse for sod og partikler under og efter brandslukning. Resultaterne af projekterne blev præsenteret for Beskæftigelsesudvalget ved en teknisk gennemgang den 17. januar 2018.

Emnet er herefter drøftet i arbejdsmiljøforliskredsen, og på den baggrund vil ministeren snart komme med et udspil til en politisk aftale med forligskredsen om at styrke brandfolks arbejdsmiljø. Det skal sikre, at de danske brandstationer i endnu højere grad end i dag arbejder med at forebygge sundhedsskadelig udsættelse for partikler og sod.

Arbejdstilsynets adgang til at tale med ansatte

Den 15. maj 2018 blev et forslag om ændring af arbejdsmiljøloven vedtaget i Folketinget. Lovændringen giver udtrykkelig hjemmel til, at Arbejdstilsynet under tilsyn kan tale med de ansatte, uden at andre, herunder arbejdsgiver, er til stede. Denne ret gælder for alle typer samtaler med en ansat ad gangen og ikke planlagte samtaler med flere ansatte ad gangen. Lovændringen giver endvidere udtrykkelig hjemmel til, at Arbejdstilsynet kan gennemføre på forhånd planlagte gruppesamtaler med ansatte, når det er arbejdsmiljøfagligt begrundet. Særligt for disse samtaler gælder, at arbejdsgiver har ret til at være stede, medmindre Arbejdstilsynet vurderer, at formålet derved forspildes. Lovændringen træder i kraft 1. juli 2018.

Opfølgning på MeToo-kampagnen

I februar 2018 blev der fra beskæftigelsesministeren og ligestillingsministeren udsendt en opfordring til landets ledere, virksomheder og offentlige institutioner om at bryde tabuet og tale om respekt, god tone og omgangsform på arbejdspladsen. Med brevet blev det understreget, at det er vigtigt, at man på arbejdspladsen aktivt, løbende forebygger og har de rette redskaber til at håndtere seksuel chikane, og give nogle gode råd, som kan være med til at understøtte indsatsen.

Derudover blev der den 9. april 2018 afholdt en offentlige høring om seksuel chikane med deltagelse af arbejdsmarkedets parter, hvor udfordringer og mulige løsninger blev drøftet.

Krænkende handlinger

På baggrund af den politiske løsning med justering af Metodeudvalgets anbefalinger vil der ske en ændring i bekendtgørelse om arbejdets udførelse. Bekendtgørelsesændringen forventes at træde i kraft 15. november 2018. Justeringen medfører, at Arbejdstilsynet fremover kan træffe afgørelser om krænkende handlinger, som ikke har mobningens systematik, når de krænkende handlinger udgør en sikkerheds- eller sundhedsmæssig risiko.

Kampagne om helbreds kontrol af natarbejdere

Inden udgangen af juni igangsættes en kampagne om helbreds kontrol af natarbejdere, som ministeren efter et møde med Horesta og 3F bestilte hos Arbejdstilsynet. Baggrunden for kampagnen er en undersøgelse, der viser, at kun et mindretal af arbejdsgivere, især inden for bar-, restaurations- og hotelbranchen, giver deres

natarbejdende medarbejdere det lovbestemte tilbud om helbreds kontrol. Kampagnematerialet består af en pjece, som skal uddeles/udsendes til arbejdsgivere i relevante brancher, nyheder på Arbejdstilsynets kommunikationskanaler og en SoMe indsats på Facebook og LinkedIn.

Digitale forbedringer

I april 2017 lanceredes et nyt, digitalt anmeldesystem for farlige produkter (Produktregisteret). Den nye digitale løsning betyder, at virksomhederne selv kan anmelde deres produkter i Produktregisteret og ikke skal afvente en sagsbehandling i Arbejdstilsynet for at få et såkaldt ”P-nummer” til deres produkt.

I juni 2017 lanceredes et forbedret digitalt system til anmeldelse af arbejdsulykker/arbejdsskader. Det nye EASY er blevet mere brugervenligt og flere af funktionerne er blevet forenklet.

I marts 2018 blev det nye system til anmeldelse af erhvervssygdomme (ESS) sat i drift. Det nye system gør det lettere for læger og tandlæger at anmelde erhvervssygdomme og sikrer samtidig valide data og informationer om erhvervssygdomme.

Modernisering af arbejdsskadesystemet

Regeringen ønsker at forenkle arbejdsskadesystemet, så tilskadekomne ikke fastholdes i et kompliceret arbejdsskadeforløb, men kan fokusere på at vende tilbage i arbejde. Med udgangspunkt i anbefalingerne til et moderne arbejdsskadesystem, som et ekspertudvalg fremlagde i 2014, vil regeringen indlede drøftelser med arbejdsmarkedets parter om arbejdsskadesystemet med henblik på en politisk aftale i efteråret 2018.

Tryk og sikker sagsbehandling for veteraner i arbejdsskadesystemet

Beskæftigelsesministeren offentliggjorde den 4. september 2017 fire initiativer, som skal sikre, at veteraner kan være trygge ved, at de får den arbejdsskadeerstatning, som de har krav på. Initiativpakken indebærer;

1. En forsøgsperiode (2018-2021) med ret til en ekstra speciallægeundersøgelse – en second opinion – i de sager, hvor AES umiddelbart vurderer, at en anmeldelse om PTSD skal afvises. Den ekstra speciallægeundersøgelse skal sikre, at veteraner kan være trygge ved afgørelsen i deres konkrete arbejdsskadesag. Initiativet er påbegyndt.
2. En praksisundersøgelse af området, udført af Ankestyrelsen. Undersøgelsen forventes færdiggjort oktober 2018. Undersøgelsen skal bl.a. belyse, om de afgørelser, hvor AES har afvist at anerkende en veterans PTSD som en arbejdsskade, er korrekte og i overensstemmelse med regler og praksis;
3. Nedbringelse af sagsbehandlingstiden for veteraner i AES. Regeringen har øremærket midler fra satspuljen;
4. Forbedring af kvaliteten af speciallægeerklæringer. AES har siden januar 2018 anvendt en ny skabelon ifm indhentelsen af speciallægeerklæringer. Dette skal sikre, at erklæringerne indeholder alle nødvendige og relevante oplysninger.